

Marju Lepajõe filoloogilistest vallatustest Ojanurme koolkonna kokkutulekuil

Kristi Metste*

Päev oli pilvitu. Me pilgar pikk ...
(Betti Alver, „Noorus“)

Käesolev allikapublikatsioon toob avalikkuse ette vähetuntud lõigu Marju Lepajõe vallatustest eesti kirjandus- ja kultuuriloo väljal, tema tegevuse ülikooliaegsete kaasvõitlejate kokkutulekute korraldamisel ja mõtestamisel. Ülimalt arhiiviteadliku inimesena kogus ja säilitas ta ka nn. kursuse arhiivi, mis ühes tema isikukoguga jõudis 2019. aasta lõpukuudel Eesti Kultuuriloolisesse Arhiivi (reg. 2019/128). Kursuse arhiivis on lisaks kirjadele, mitmesugustele nimestikele, ajaleheväljalõigetele ja fotodele ka kursuse üritusi, sealhulgas kokkutulekuid dokumenteerivaid materjale. Järgnev ülevaade on koostatud neile, aga ka isiklikele mälestustele toetudes. Kasutatud fotod pärinevad tema fotokogust.

Marju Lepajõe (28. oktoober 1962 – 4. juuli 2019) alustas õpinguid Tartu ülikooli filoloogiateaduskonnas eesti filoloogia erialal 1980. aastal, ühes temaga veel nelikümmend üheksa õnnelikku, nende hulgas siinkirjutaja. Kui esimesel semestril tuli valida kursusevanem, nagu kord ette nägi, siis kellegi terase ja läbinägeliku ettepanekul valisime Marju. See oli õnnelik juhus: Marju oskas inimesi ühendada, temast sai meie kursuse süda ja hing. Meie kursusel valitsenud vaimu on osanud kenasti kokku võtta kursusevend Jüri, kes liitus meiega hiljem ja lahkus varem (kaugõppesse nimelt) ning kes seepärast on saanud meie tegemiste peale vaadata pisut nagu kõrvalseisja pilguga: „[---] mind võlus see ühtehoidmine, heatahtlikkus ja ka filoloogiahuvi, mida minus enam ammugi polnud. [---] see kursus suutis mind omamoodi leebelt paika panna ning ma olin sellega rahul. Õpetada läbi headuse.“¹ Headuse ja mõistmise kehastus oli ka meile kuraatoriks määratud Tiit Ojanurme, Tartu ülikooli eesti keele õpetaja.

Ülikoolidiplomini jõudis meist 1985. aasta kevadel kolmkümmend, neist kuus *cum laude*. Tänapäeval peaks küll ütlema, et lõpetas nominaalajaga. Sel polnud aga meie jaoks tollal suuremat tähtsust. Veel mitu aastat oli ülikooli filoloogiateaduskonna lõpuaktus meie ühine pidupäev (vähemalt kursuse esindajatele Tartus), kui käisime õnnitlemas kaasvõitlejaid, kellele ülikooli lõpetamine jõudis kätte pisut hiljem.

Lõpupeol, õieti „perplekssel ülikooli lõpetamisele pühendatud kontemplatiivsel supeel“, nagu kõlas Marju sõnastatud kutse, 25. juunil 1985 Tartu Tervishoiutöötajate Majas tegi Marju ka esimesi tagasivaatavaid kokkuvõtteid kursuse elust: „Üksteist hakati läbi nägema kolhoosis ja konservitehases.“² Töö avas kõigi parimaid iseloomujooni ja mitte lõpuni, samuti hakkas vormima keskkoolinoorest inimest, võiks isegi öelda, filoloog. Kolhoos avas meile kuraator Ojanurme

* Kristi Metste (1961), Eesti Kirjandusmuuseum, Eesti Kultuuriloolise Arhiivi juhataja, kristi.metste@kirmus.ee

¹ Tartu lõhnad. Pühendatud Marjule 50. sünnipäeva puhul. Koost. Tiina [Vaiksalu], Kristi [Metste], Kadri [Tamm], Leili [Punga]. Tartu: Ojanurme koolkond, 2012, lk. 85.

² 1980. aasta septembris, esimese kursuse sügisel, saadeti osa meie kursusest (21 üliõpilast) Rõngu sovhoosi õunu korjama, ülejäänud pidid töötama Tartu konservitehases. 1980. aastatelgi jätkati kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse kavandatud meetmetega põllumajanduse järsu tõusu kindlustamiseks, mille tingimuseks oli tihe side ja loominguine koostöö linna- ja maaelanikkonna vahel, samuti teaduse abi põllumajandusele, mis ühtlasi pidi teenima viljaka teadusliku töö ja kvalifitseeritud kaadri ettevalmistamise eesmärki (vt. nt. Täitkem aukohustus põllumajanduse suhtes. – TRÜ. Tartu Riiklik Ülikool, 10.06.1955).

Marju Lepajõe esinemas lõpetajate nimel 25. juunil 1985 Tartu ülikooli aulas filoloogiateaduskonna lõpuaktusel.

templeerida muutunud elukorralduse üle – enamik meist oli saanud suunamise kolmeks kohustuslikuks ülikoolijärgseks tööaastaks kusagile kaugemasse Eestimaa paika – hakkasime korraldama kursuse kokkutulekuid. Esimene neist toimus 1986. aasta suvel Riidajal Tiiu Ojanurme maakodus, kus oli ujumist rabajärves, söömist-joomist ja lõputu arutelu.

1987. aasta 18. juulil korraldasime Põltsamaal Marju eestvedamisel ja kohalike emakeeleõpetajate-kursusekaaslaste toel oma esimese n.-ö. teadusliku konverentsi. See oli pühendatud A. W. Hupeli 1767. aastal asutatud kohaliku lugemislaua 220. aastapäevale. Kandsime ette luulepõimiku „Kalevipojast“ ja kuulasime ettekandeid „Hupel meie elus“, „Melanhoolne Hupel“, „Hupel lugemislaua all“, „Hupel meie metsades“ jne. See oli ülilõbus teadlasemäng – nalja nabani! Nimelt avaldas Marju hiljem Sirbi ja Vasara rubriigis „Oli ja on“ sõnumiku selle konverentsi toimumise kohta,⁵ mis pahandas tõsimeelseid, sest kaasatud ei olnud tõelisi Hupeli-uurijaid.

1988. aasta kokkutulek toimus Pühajärvel 5.–7. augustini. Marju sõnastatud kutse järgi olid kokkutuleku suundumused traditsioonilised, „Vaadates kursusekaaslast“ ning „Baltisaksa hoonukesed“,⁶ analüüsi keskses Faehlmann ja juhtmõtteks „Mida tuuled toovad, seda nad ka viivad“. Ei jätnud Marju seegi kord avalikkust teavitamata: „6. augustil tähistasid kirjandusühilised üle Eesti Pühajärve ääres Fr. R. Faehlmanni 190. sünniaastapäeva. Pärast pikemat kirjandusloolist matka toimunud ettekandekoosolekul kõneles Peep Jahilo teemal „Faehlmann ja tema aeg“ ning Epp Ader „Ühest võimalusest Faehlmanni müütide interpreteerimisel“. Kanti ette Faehlmanni müütide täieliku variandi instseneering (autor Ülo Valk).“⁷ Valet ei ole siin midagi: olimegi ju kirjandus-

fenomeni, kes kaitsva vaimuna ilmus kord õhtul, kord hommikul [– –]. I kursus oli suur kokkuelamine, II kursus harjumine ja III küpsemine. Nende vahel kütkestavad suvised õppepraktikad. Tänaसेks päevaks on keskmiselt iga 4. inimene abielus (keskmise eluiga 21,7 aastat) ja sündinud on 8 last, pooled poisid. Perspektiivid on head.

Oleme sooritanud 23 eksamit ja 27 arvestust.³ [– –] Linnud ja loomad on alati elevust tekitanud, samuti elegantne vestlus, valimata kohta ja aega. Muidugi antiikmaailma ajalugu ja kinoskäimine, rääkimata Tiibeti rahvausundist, aga huviorbiiti jääb ka filoloogia kui selline, tema minevik ja tulevik.

See ei tohiks anda alust arvamiseks, et tegeleme vaid häguse abstraherimisega. Tudengielu on meelelisuse ja abstraktsuse hunnitu sümbioos. Kunstkäsitöö on meie neidude sõrmedes tõusnud kvalitatiivselt uuele tasemele. Ka vokaalkunst on koos Antsuga jõudnud kaugemale raja taha rõõmutama ka teisi soome-ugri rahvaid.

Tulevikust. Ülikooli filoloogi diplom on meie rahutute uneta ööde sinine lill.⁴ Ja loengutest saadud teadmised neste meie huulil. [– –]“

Aldis elegantsele vestlusele, igatsusest kamraadide järele ning vajadusest kon-

³ Marju Lepajõe arhiivis on kaustik, kuhu on üles tähendatud kõik kuulatud õppeained ja sooritatud eksamid-arvestused.

⁴ Romantikute sinisest lillest kui saavutamatu täiuse ja tõe, igatsuse ja armastuse sümbolist kuulsime kirjandusteadlase Jüri Talveti (snd. 1945) väliskirjanduse loenguis 1982. aastal.

⁵ Sirp ja Vasar, 31.07.1987, nr. 31, lk. 15.

⁶ hoonuke(ne) – murd. ‘nõrgake, väetike, vilets’.

⁷ Sirp ja Vasar, 19.08.1988, lk. 14.

Hupeli konverentsil osalejad Põltsamaal 18. juulil 1987. Esimeses reas paremalt esimene Marju Lepajõe.
Foto: Vallo Kalamees.

huvilised ja tulime kokku üle Eesti! Sõnumik on maha vaikinud üksnes Marju enda esinemise sel konverentsil, tema müstifikatsiooni Simone de Beauvoir' ja Jean-Paul Sartre'i Eesti-visitide ainetel, öudse loo nende viibimisest Pühajärve ääres, saatjateks Villem Ernits ja antropoloogiaprofessor Aul. Marju esitas selle tõlkena S. de Beauvoir' mälestustest,⁸ kus kõnealust katkendit loomulikult ei ole.

Kokkutulekust Jõunes 29. juulil 1989 on säilinud ainult Marju koostatud kutse, mis annab teada, et „[e]rinevalt eelmistest aastatest, kus põhiorhk oli Eestimaa vaimse möödaniku teoreetilisel eritlemisel naljatuste saatel, on tänava akadeemilisust planeeritud ainult sedavõrd, kuivõrd selle jäänuseid on kellelgi hingeelus säilinud ja seega on nad siiski vaadeldavad. Tähelepanu all on inimese ja looduse kunagi kaotatud teadagi ühtsuse tagasihaaramine, milleks maaliline Jõunemaa on erakordselt inspireeriv [– – –]“, ning neljaks murtud, taskus kandmisest üsna räbalaks kulunud käsikirjaleht Marju sõnavõtuga eesti ja ladina keeles („Oo kõige kallimad sõbrad ... / *Oo carissimi amici...*“), millel osa teksti kustunud. Üks kena lause on siiski loetav: „Sügisõhtute jahe tunnetus teeb võimalikuks igavese sideme kõikide sõprade vahel olevikus, minevikus ja tulevikus.“ Arhiiv ja mälu vaikivad päevakavast ja ettekannetest. Ilmselt ei ole õnnestunud leida kokkutulekuks kohast ideed.

Järgmine kokkutulek aga toimus juba 11.–12. augustini 1990 Taevaskojas Kellamäel. Kutse, mis, nagu ikka, on Marju koostatud, kutsus traditsioonilisele konverentsile „Filoloog muutuvast maailmas“, „mis on pühendatud 10 aasta möödumisele Tartu Ülikooli ühe märkimisväärsema sõjajärgse õppegrupi algkoosseisu moodustamisest. „Infernalische Lachlust“ (E. Uuspõld)⁹ on seekord sihitud 5 möödunud aasta kõige hirksamatele hingelistele kannatustele ning filoloogia mõiste erisuunalistele muutumistele tuimade oiete konsonantsis, mis tõenäoliselt kulmineerub õhtuses ühises draamas. Intiimsed ettevalmistet pihtimused teretulnud ja hädavajalikud!“ Ka kokkutuleku juhtmõte, mis on võetud Marcus Aureliuselt, on tähenduslik: „Milliste inimestega

⁸ S. de Beauvoir. *Memoiren einer Tochter aus gutem Hause*. Berlin: Verlag Volk und Welt, 1975, lk. 327–329. Tõlke käsikiri leidub kursuse arhiivis (4 lehte masinakirjas).

⁹ Põrgulik, saatanlik naeruhimu. Niiviisi iseloomustas meid keeleteadlane Ellen Uuspõld (1927–2019), kes koos teise keeleteadlase Reet Kasikuga (snd. 1946) luges meile 1983. aastal tänapäeva eesti keele kursust.

ja millises kehas“. Konverentsi avasõnavõttus¹⁰ otsis Marju vastust küsimusele, milline jõud toob inimesed üle Eesti konverentsile kokku, ja leidis põhjuse traagilises taustas: „1) on traagiline, nagu ütles P. Torop,¹¹ tunnetuse tee [– –]; 2) on traagiline meie roiskuv tänapäev. Meie silmade all kõrvaldatakse riieilt ja makuleeritakse Lenini, Marxi ja Engelsi hävimatud teosed, mida oleme oma silmade verrega konspekteinud. See sunnib küsima, kas on selles surmaga silmitsi maailmas üldse midagi muud püsivat peale eesti filoloogi kannatuste, kes kõik koormad enesele võtab ja taandub tummalt hingepiinade auravatesse mülgastesse [– –] Võib-olla on kellelgi õnnestunud selgitada, ülikoolijärgsetel aastatel, mis see filoloogia on? Ja millised on need olukorrad, kuhu ollakse sattunud tänu filoloogi haridusele? Ja mil kombel on suudetud välja rabelda? [– –] ise olen igal pool sisse kukkunud. Eeskätt sellepärast, et kõik varem juhuslikud ideed on muutunud kinnisideedeks. See ei lase kohaneda. Tooksin näite. Tunnen mingit kohtlast kohmetust, kui sisenen Leningradi klassikalise filoloogia kateedrisse, mida kaunistav[ud] Zeusi hiigelpea ja tohutu raamatukogu ja mille aadli-soost laborant tervitab mind röömsa hüüdega: Privet kiska!¹²

Sellistes hirmsates olukordades on filoloogiline perspektiiv kerge kaduma ja tähtsaks saab olupoliitika. Seetõttu on just täna õhtul õige koht välja tulla uute filoloogiliste kontseptsioonidega ja teoreetilist laadi mõtisklustega, mida on kaua aega mõtteis hellitatud, sest pole nagu kellelegi rääkida [– –].“ Ja räägitigi filoloogist ja filoloogist muutuvast maailmas, alustades sõna *filoloog* defineerimisest, keele ja kirjanduse instituudist, Edgar Savisaarest, Rara Moirast, raskustest kirjanikega suhtlemisel, Max Laossoni hingelisest kontinuiteedist jms. ning kanti ette Oskar Lutsu draamailine kavand „Mahajäetud maja“.

Peipsi põhjakaldal Alajõe 27.–28. juulini 1991 toimunud kokkutulek pealkirja all „VI antropoloogia festival „Nauding ja valu“ („Vergnügen und Schmerz““ oli pühendatud Ravila krahvi Peter August Friedrich von Mannteuffeli kolme tütre ema, Tüüringi Lamburneiu surma 175. aastapäevale. Selle kokkutuleku materjalide hulgas päevakava ei ole, mistõttu ei olnud võimalik kindlaks teha, mis teemadel seal täpselt kõneldi. Säilinud on kahe ettekande tekstid, „Mannteuffeli teoste mõistatuslikest süvakihtidest“ ja Marju oma¹³, kus vaatluse alla on võetud Mannteuffeli raamatu „Ajaviide peeru valgusel“ tõlge vene keelde:¹⁴ „Tõsiselt rääkides, midagi meis ometigi on, mis meid Euroopa poole tsentreerib, ja küsida tuleb, kuivõrd on see tsentralisatsioon spontaanne, iseeneslik, asjast, s. t. meie olemisest sündinud püsiv staatus (kuivõrd me ise oma juuspeenel olemisvundamendil sõna otseses ja füüsilises mõttes püsivad olla saamegi). Ja kõige selle taustal meie etnograafil[ise] kirj[andu]se tõlkimise olukord. Ei ole enam võimalik ignoreerida. Kui tahame eesti keelt mõistes kõnelda, peame tõlkima kõik vene keelde. Kõik tuleb läbi rääkida mõlemas keeles. Algusest peale. See on põhi sellele, kuhu end tsentreerinud juba oleme. [– –] Tuleb luua sõnaline traditsioon. Meie oma, sõna sõna vastu vene omaga, silm silmas kinni. Verb verbiga, substantiiv substantiiviga. Mida tähendab see tõlge venelasele, seda võib ainult aimata. [– –]“ Ja on jutuga seejärel liikunud mööda eesti filoloogile kentsakana tunduvaid väljendeid ja kommentaare (säilinud on ka ümbrikutäis sedgeid väljakirjutustega kõnealusest tõlkest). Marju eeltööde hulgas on aga ka võimalike ettekannete teemade nimestik („Joobund Nawi“, „Willem Nawi epikureism ja teose stseeniline maailmapilt“, „Mannteuffel koolide rajamise tähtsusest Eestis“, „Peter Zoege von Mannteuffel puhta vere järel“, „Peter von Mannteuffeli kurbus“) ja üks kirjamustand, milles Marju on palunud kursusekaaslaselt ettekannet teemal „Mälukaotuse elementidest Peter von Mannteuffeli teoses „Ajaviide peeru valgusel““ ehk lihtsalt „Mälukaotus ajaviide peeru valgusel“.

Väike-Maarjas 25. juulil 1992 toimunud kokkutulek, mille Marju nimetas akadeemiliseks sümposioniks „Väike-Maarja „parnassi“ varjuküljed“, oli pühendatud sajandi möödumisele Väike-Maarja parnassi „lõplikust väljakujunemisest seoses õndsas kingsepp Peeter Jakobsoni tulekuga Rakverest VM-i, kes on sinna ka MAETUD“. Aeg ja olud kajasid vastu Marju sellegi konverentsi sissejuhatavas sõnavõttus¹⁵: „Kallid kolleegid, jätkame siis oma tööd, millele on kahjuks peaaegu aastane vahe sisse tulnud. Miks? Siin oli revolutsioon jms. Kõige tähtsam põhjus on muidugi

¹⁰ Käsikiri masinakirjas, 2 lehte.

¹¹ Kirjandusteadlane ja semiootik Peeter Torop (snd. 1950) luges meile vene kirjandust (Tolstoi, Dostojevski, Tšehhov) 1982. aasta sügissemestril.

¹² Tervist, kiisuke! (vene k.)

¹³ Käsikiri kahel lehel.

¹⁴ P. Mantejffel'. Dosug pri svete lučiny. Perevod s èstonskogo I. Levina; vstupitel' naja stat' ja i kommentarii A. Annista i I. Levina. Moskva, Leningrad: Nauka, 1964.

¹⁵ Autograaf, 3,5 lk.

Marju Lepajõe oma kabinetis Tartus Riia tänava korteris. 1990ndad. Foto: Jaan Lepajõe.

raha. RAHA EI OLE, et kõigile maksta. Ja muidugi söök, ruumid, haigusrahad, puhkuserahad. Raha ei ole ega tule. Samuti on kirjastusolud kehvad, isegi väga. Keegi pole tahtnud meie ürituste materjale trükkida, ehkki nad on pehmetl õeldes haruldased.“ Sellele järgnes tagasisaade toimunud konverentsidele ja arutus inimeste talumatust sotsiaalsusest, mille „varjatud eesmärk, inimkonna liikumapanev jõud on püüd kõikehaarava veresuguluse poole, iha saada, olla ja jääda sugulasteks. [– – –] Et Väike-Maarja parnassi liikmed olid põhiliselt poisimehed, ei tähenda, et parnass oleks antud seisukohalt ekstreemne. Pole õige öelda, et neil kõigil oli õnnetu armastus, korrektne on öelda, et neil luhtusid teatud sugulussoovid, ja siis nad sünnitasid teadagi luuletisi ja näidendeid. Põhiline on, et suletud ring jääks suletud ringiks. See paistab välja kõikidest inimese eluavaldustest.“ Niimoodi oleme meiegi justkui paratamatusest sünnitud koos käima, leidis Marju lõpetuseks. Kokkutuleku ülevaate avaldas Marju kohalikus ajalehes,¹⁶ kust saame teada, et konverentsil kõneldi „Väike-Maarja parnassist enne ja nüüd“, võrreldi Nikolai Gogoli „Revidendi“ ja Jakob Liivi näidendi „Kolmat aega vallavanem“ dialoogi struktuuri praeguse aja kõnekeele tüüpiliste struktuuridega („N. Gogol Väike-Maarjas“), analüüsiti haura motiivi tähendust Jakob Tamme luules („Jakob Tamme lahtine haud“), samuti Ebavere mäe suitsu fenomeni eesti luules ja mütoloogias („Pandivere paine. Suits tõuseb Ebavere mäelt“) jne. Kahjuks ei selgu, kas jõuti ette kanda ka Jakob Liivi näidend „Obligatsioon“, mille valguskoopia Marju käsitsi märkustelühendustega leidub konverentsi materjalide hulgas.

Võrtsjärve ääres Trepimäel 20.–21. augustini 1993 toimunud kokkutulek oli välja kuulutatud kui leinapäev, et mälestada Barbara von Tisenhusenit, kes uputati „mõtlematult 510 aastat tagasi väikesesse Võrtsjärve“. Kursuse arhiivist ei selgu, kas keegi sel kokkutulekul ka ettekande pidas, ent etendatud on Aino Kalda ainetel kirjutatud näidendit „Barbara von Tisenhusen. Üks kurbmäng vanalt Liivimaalt“.

1995. aasta 22. juulil toimunud kokkutulek oli pidulikum kui varasemad, sest tähistasime sellega kümne aasta möödumist ülikooli lõpetamisest, Marju sõnutsi baltisaksa uuringute „Ojanurme koolkonna“ grupi entusiastide 10 aasta tagust mõtlematut lahkumist *Alma Mater*’ist. Kokkutuleku juhtmõte oli Juhan Liivilt „Lumi tuiskab / mina laulan“, ent konverentsi pealkirjaga „Morgensterni silmade sära“ pühendasime Johann Karl Simon Morgensterni mälestuse elustamisele, kelle sünnist möödus 1995. aastal 225 aastat. Ülikooli peahoones auditooriumis 104 kuulati ettekanded „Köie-tantsija kuristiku kohal“ ja Marju esituses „Karl Morgenstern filoloogi isiksusest“¹⁷. Selles püstitas ta küsimuse inimese disponeeritusest (kas on võimalik öelda, et inimene on sündinud filoloogiks?), püüdis vastuse sellele leida Morgensterni ja tema õpetaja Friedrich August Wolfi¹⁸ võrdluses, kuid jõudis lõppjäreldusele, et disponeerituse loomus jäi tema võrdluses „masendaval viisil ebaselgeks“.

¹⁶ Väike-Maarja parnassile pühendatud konverents. – Viru Sõna, 22.08.1992, nr. 97.

¹⁷ Autograaf, 7 lehte.

¹⁸ Saksa klassikalist filoloog Friedrich August Wolfi (1759–1824) peetakse moodsa filoloogia rajajaks.

Oli ekskursioon Toomemäel ja pärja asetamine Kristian Jaak Petersoni pähe revolutsioonilauliku ja kalli kursusekaaslase Jüri Leesmenti käe läbi (meenutus ülikooli lõpetamisel tehtud katsest panna alus eesti filoloogide traditsioonile pärjata lõpupäeval meie esiluuletajat, nii nagu bioloogid loputasid oma lõpupäeval Karl Ernst von Baeri pead vahuveiniga). Ametlikule osale järgnenud supeel laulsime „Morgensterni silmade sära“, vastseid värsse ajakohaste poplaulude „Turvamees“ ja „Kõnõtraat“ viisidel, ent Hendrik Adamsoni „jabura jandi“ „Hääd ja paremad“ esitus ebaõnnestus, sest hämaras toas takerdusid ettelugejate silmad keerukasse autograafi. Üleüldise rõõmupuhangu põhjustas aga Tiit Ojanurme meile läkitatud kiri: „... Mida õnnestus teha aastal 1980 ja järgnevatel, seda näitavad teie elu lood XX sajandi lõpukümnetel ja XXI sajandil. Ikka teiega õnnelik olles Tiit Ojanurme.“

Siis aga, pärast üheksat kokkutulekut-konverentsi kümne aasta vältel väsisime ära, õieti väsis Marju või õigemini neelas ülikoolitöö ta alla, nii nagu meid kõiki meie töö: 1993. aastal sai temast Tartu ülikooli usuteaduskonnas ladina ja kreeka keele lektor, seejärel kirikuloo teadur, ajaloolise usuteaduse ja ladina keele õppetooli hoidja jne., jne.

Uus kogunemine toimus alles kümme aastat hiljem Simisalus 16.–17. juulil 2005. Marju kutse-kiri 28. juunist 2005 selgitab kõik asjaolud: „Keda tabab rõõm, keda raev, aga tänavu, aastal 2005, möödub Ojanurme koolkonna arvestusliku keskmise rühma õpinguaastate lõppemist Tartu ülikoolis 20 aastat. Kuna meie teaduskonverentsidesse, mis olid kantud intensiivseimast teoreetilist palangust, tekkis vahepeal paus, et anda mõtetele natukenegi puhkust, siis on plaanis nüüd 16.–17. juulil kutsuda kokku OJANURME KOOLKONNA KONGRESS, vahetamaks üldisemalt mõtteid elu mõttekuse ja mõttetuse üle – küllap on kõigil mingeid tähelepanekuid vahepeal tekkinud. Kongressi päevakava jätame sel korral erandlikult täiesti vabaks.“

Kongress toimub Tammsaare-mail Simisalus, kust me väimses plaanis võib-olla kunagi lahkunud ei olegi ja ei saagi lahkuda. Kraavi kuivendamine, kändude juurimine, inimese võitlus mille kõigeaga, Krõoda hääl, Jussi enesetapp – see on veres paraku igavesti.¹⁹

Vaba päevakavaga kongressist kujunes elukäikude eritelu peaaegu koidikuni. „Südamest on kahju, et Teid seekord Simisalus ei näinud, aga meelt me ei heida. Meenutasime hea sõnaga ABSOLUUTSELT KÕIKI. Üritus kulges õndsas meeleolus, jumalikus looduses, kohal oli 24 inimest, kõik erakordsed jutuvestjad. Nõnda rullus inimeste elu kiirelt lahti ja see oli äärmiselt huvitav. Ka menüü oli õnnestunud. Küllap tuleb varsti ka järgmine kokkutulek, aga kindlasti ootamatult, siis on rohkem adrenaliini,“ kirjutas Marju 18. juulil 2005 koolkonna liikmetele, kes kongressile ei jõudnud.

Vaevalt me adrenaliinilaksu saada tahtsime, aga kaugema kandi kursusekaaslaste algatusena otsustasime korraldada Marjule meie aastatepikkuse teenimise eest üllatuspeo tema 50. sünnipäeva puhul. Muidugi pidime jätkama traditsiooni ja korraldama ka konverentsi. Nii toimus 3. novembril 2012 Tartus Saksa Kultuuri Instituudis Ojanurme koolkonna formeerumise protsessi käivitumise 32. aastapäevale pühendatud konverents „Filoloog muutuvaa maailmas, 2: vahekokkuvõtteid ja tulevikuvisioone Uue Ajastu lävel“. Juhtmõtte võtsime Estonian Airi puudutavast päevakajalisest probleemartiklist: kas keeksikesed ja väikesed võileivakesed on jätkusuutlikud, mis saksa keeles kõlas paremini.

Marju pidas sel konverentsil siin avaldatava ettekande „Vaenukõõ probleemist Pärsia müstikas“ teemadel, mis on aktuaalsed seniajani. Teised ettekanded olid „Veerand sajandit konverentse“ (tagasivaade meie konverentsidele ja nende tähtsus Eesti kultuuriruumis), „Tarkvaratõlgete kõõgipoolsest ja probleemidest“ (mis oligi täiesti tõsine ettekanne, ehkki nalja sai omajagu), „Kalevipoja küsimusi ja teateid teispoosusest“. Kui me pidu ennast ei saanud viimse minutini saladuses hoida, sest tuli tagada ikka ka Marju osavõtt, siis üllatada suutsime teda ometigi meie ühistööna sündinud raamatuga „Tartu lõhnad“. Pühendatud Marjule 50. sünnipäeva puhul, kuhu koondasime mälestusi Marjult, meie kurse elust ja fotosid meie rikkalikust fotopärandist.

Järgmise kokkutuleku suutsime korraldada alles 1. augustil 2020 oma koolkonna formeerumise alguse 40. aastapäeva puhul, siis aga juba Marju mälestuseks. Kuigi ilma Marjuta polnud see enam päris see, oli meie koosviibimises ometigi seda teise dimensiooni tõusmist ja filoloogilise kergusega argieluprobleemidest üle ja mööda hõljumist, millest kirjutas varasemaid kokkutulekuid silmas pidades kursusekaaslane Tiina „Tartu lõhnades“ (lk. 23).

¹⁹ Neil, kes õppisid keskkoolis sellal, kui tähistati A. H. Tammsaare 100. sünniaastapäeva, ja eriti neil, kes osalesid riiklikel emakeeleolümpiaadidel, oli (ja on) tema „Tõde ja õigus“ tõepoolest lihas ja luus, nagu Marjulgi. Tema kogus on olümpiaadide tööd „Indreku maailmapilt ta arengu eri perioodidel“ (1979) ja „Indreku kiri isale“ (1980 ?). Emakeeleolümpiaadidel tehtud fotodel on tore näha teisigi tulevase eesti filoloog-kursusekaaslasi.